

Omvärldsbevakning Nr. 15

Asylsökande och nyanlända barn och unga

Förändringar inom utbildningsområdet
utifrån flyktingsituationen

Sammanställt av Ann-Sofie Gillner, Utbildning

Omvärldsbevakningen sammanställs av GR avd. Utbildning som är en del av Göteborgsregionen (GR). GR är en regional utvecklingsarena som arbetar med hela styrkedjan – från barn och unga till kommunchefen och politiker. Det breda och djupa samarbetet omfattar barn, unga och vuxna i lärande i GR:s 13 medlemskommuner. Det involverar 240 000 studerande i alla åldrar, 20 000 lärare, 1500 skolledare och 1300 skolor. Verksamheten ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen nationellt och internationellt. Inom GR avd. Utbildning finns cirka 90 medarbetare som arbetar med alltifrån skolutveckling, läromedel och att motverka studieavbrott till ledarutveckling, vuxenutbildning, gymnasiesamverkan och samverkan mellan skola och arbetsliv.

Innehåll

Ensamkommande barn och unga	4
Migrationsöverdomstolens beslut om den nya gymnasielagen	4
Nya gymnasielagen: Föreskrifter eller vägledningar kring vad som gäller för aktivt deltagande i studier.....	4
Justerad modell för fördelning av ensamkommande asylsökande barn	4
Nyanlända barn, unga och vuxna	4
Utvärdering av Sfi Bas.....	4
Nyanländas rätt till utbildning.....	4
Höjd ersättning till kommunerna för mottagandet av nyanlända	4
Antal kvotflyktingar till Sverige under 2019	5
Föräldrastöd för nyanlända i Göteborgsregionen.....	5
Fler nyanlända tar svensk lärarexamen	5
Statistik 2018 samt januari-februari 2019.....	5
Ensamkommande barn och unga.....	5
Asylsökande barn och vuxna	5
Rapporter och material	5
Samlad redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet, Skolverket.....	5
Fortsatta utbildningsvägar för nyanlända efter språkin introduktion, Skolinspektionen.....	6
Rapport om skolans roll för barn som flytt, BRIS	6
Mottagande och etablering av nyanlända 2018, Länsstyrelserna	6
Kampen mot klockan – En undersökning av nyinvandrade	6
grundskoleelevers prestationer, Svenskt Näringsliv	6
Uppföljning av deltagare i förberedande och orienterande utbildning inom etableringsuppdraget, Riksrevisionen.....	6
Forskning	7
Undersökning om ensamkommande barns upplevelser om inkludering, Göteborgs universitet	7
Narkotikaanvändning, utsatthet och kriminalitet bland ensamkommande barn, Malmö universitet.....	7
Att utveckla språk och skriftlighet i NO-ämnena: en tvärvetenskaplig studie av lärare, elever och texter i språkligt heterogena skolor, Göteborgs och Malmö universitet.....	7

I detta dokument samlas aktuell information inom området asylsökande och nyanlända med fokus på framförallt barn och unga samt avseende förändringar på utbildningsområdet. I dokumentet finns även annan information som bedöms intressant, men som inte specifikt berör utbildningsområdet, med. Dokumentet uppdateras kontinuerligt. Tidigare har omvärldsbevakningar sammanställts vid fem tillfällen under 2016, fem tillfällen under 2017 samt fyra tillfällen under 2018.

Ensamkommande barn och unga

Migrationsöverdomstolens beslut om den nya gymnasielagen

Hösten 2018 fattade [Migrationsöverdomstolen](#) beslut som berörde bestämmelsen om sänkt beviskrav för sökandens identitet respektive bestämmelsen som berör avsteg från kravet på klarlagd identitet. Migrationsöverdomstolen anser inte att stadgad ordning har åsidosatts. Bestämmelsen om sänkt beviskrav strider inte heller mot aktuella EU-regler.

Nya gymnasielagen: Föreskrifter eller vägledningar kring vad som gäller för aktivt deltagande i studier

Migrationsverket har för avsikt att utfärda [föreskrifter](#) om vad som gäller för aktivt deltagande, tillsammans med Skolverket och Folkbildningsrådet, som en form av vägledning för bland annat kommuner, skolor och lärare. Sannolikt blir det en form av föreskrifter, men det kan också bli andra former av vägledningar som syftar till att klargöra vad som förväntas.

Justerad modell för fördelning av ensamkommande asylsökande barn

I december 2018 justerade Migrationsverket [modellen](#) för hur ensamkommande asylsökande barn fördelas mellan kommunerna. Förändringen ger kommunerna större frihet att själva fördela mottagandet inom länen och ska genom detta möjliggöra förbättrad regional samordning av mottagandet av ensamkommande asylsökande barn. En eventuell omfördelning utgår från en frivillig överenskommelse mellan berörda kommuner inom ett län. Det totala antalet anvisningar som rör ensamkommande asylsökande barn till ett enskilt län blir dock exakt lika stort oavsett om omfördelning ägt rum inom länet eller inte.

Nyanlända barn, unga och vuxna

Utvärdering av Sfi Bas

Utbildningen Sfi Bas (Svenska för invandrare med ingen eller mycket kort utbildningsbakgrund) är ändamålsenlig utifrån målgruppens förutsättningar och behov. Däremot finns utmaningar i att nå målgruppen så att fler kan gå utbildningen. Det visar en [utvärdering](#) som Länsstyrelsen låtit göra.

Nyanländas rätt till utbildning

Skolverket har på sin [webb](#) sammanställt aktuell information om vad som gäller för nyanländas rätt till utbildning.

Höjd ersättning till kommunerna för mottagandet av nyanlända

[Regeringen](#) beslutade i december 2018 om höjning av den statliga schablonersättningen till kommunerna för mottagandet av nyanlända. Även schablonersättningen för hälsoundersökningar har höjts.

Antal kvotflyktingar till Sverige under 2019

I slutet av 2018 beslutade [regeringen](#) om att ge Migrationsverket i uppdrag att även under år 2019 vidarebosätta 5 000 personer till Sverige, i nära samarbete med FN:s flyktingorgan UNHCR.

Föräldrastöd för nyanlända i Göteborgsregionen

Göteborgsregionen (GR) driver tillsammans med Göteborgs stad ett projekt vid namn [Föräldrastöd för nyanlända i Göteborgsregionen](#). Under hösten har planeringsarbetet pågått och nu i februari påbörjas genomförandet av aktiviteterna. Projektet har tre delmål: Kompetensutveckling för i första hand socialsekreterare med fokus på mötet och arbetet med nyanlända familjer, vidareutveckling av Integrationscentrums arbete med föräldrastödskurser inom ramen för samhällsorienteringen och erfarenhetsutbyte och utbyte mellan de medverkande kommunerna.

Fler nyanlända tar svensk lärarexamen

Stockholms stad har sedan 2016 drivit projektet ”[Från nyanländ till nyanställd lärare](#)”. Detta är en satsning i syfte att hjälpa personer med utländsk lärarexamen att få en svensk lärarlegitimation. Projektet har nu blivit en del av kommunens permanenta arbete. Hittills har 17 personer av de som deltagit i projektet en lärarlegitimation.

Statistik 2018 samt januari-februari 2019

Ensamkommande barn och unga

Under år 2018 ansökte 944 ensamkommande barn om asyl i Sverige. De flesta av dessa barn, ca 84 %, var i åldern 13-17 år. Under januari - februari i år har 160 ensamkommande barn sökt asyl i Sverige.

Den 1 mars var 1 154 asylsökande ensamkommande barn/unga inskrivna hos Migrationsverket. Ca 30 % av dessa barn/unga kommer från Afghanistan (medborgarskap).

Till och med vecka 9 i år har 11 ensamkommande barn/unga anvisats till kommunerna inom GR.

Asylsökande barn och vuxna

Under år 2018 ansökte totalt 6 329 barn om asyl i Sverige, inklusive ensamkommande barn. Under januari-februari i år har 1 010 barn sökt asyl i Sverige, varav 160 ensamkommande barn.

Under år 2018 ansökte totalt 21 502 personer (vuxna och barn) om asyl i Sverige, att jämföra med motsvarande siffra för 2017 som var 25 666 personer. Under januari-februari i år har 3 534 personer (vuxna och barn) sökt asyl i Sverige. De största länderna räknat i antal asylsökande under denna period var Syrien, Georgien och Irak.

Rapporter och material

Samlad redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet, Skolverket

[Rapporten](#) lyfter fram olika områden som har betydelse för yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft. Exempelvis berörs lärarförsörjning, samverkan mellan skola och arbetsliv, utbildningens förmåga att möta behoven hos utrikesfödda elever, studie- och yrkesvägledning samt praktisk arbetslivsorientering.

Fortsatta utbildningsvägar för nyanlända efter språkintröduktion, Skolinspektionen

Skolinspektionen har granskat huvudmäns och skolors arbete för att ge nyanlända elever förutsättningar att gå vidare inom gymnasiet eller till vuxenutbildning efter språkintröduktion. [Granskningen](#) visar bland annat att de flesta huvudmän och rektorer har god kunskap om gruppen nyanlända elever på språkintröduktion och om de särskilda behov dessa elever kan ha för att ta sig vidare i utbildningssystemet. Granskningen visar också att studie- och yrkesvägledningen behöver synliggöras i högre grad i huvudmännens och rektorernas styrning och kvalitetsarbete för att eleverna ska få en god överblick över fortsatta utbildningsvägar.

Rapport om skolans roll för barn som flytt, BRIS

[Rapporten](#) beskriver bland annat att huvudmäns och skolors organisation och ledning av skolan spelar stor roll för hur väl eleverna kommer att lyckas. Rapporten tydliggör också att det krävs beslut på en rad andra politikområden för att barn som flytt ska få möjlighet att tillgodogöra sig utbildning, må bra och känna tillhörighet. En annan slutsats är att en framgångsrik väg är att skapa en stödjande skolkultur kring nyanlända elever, där mottagandet är ett gemensamt ansvar för alla vuxna på skolan, med ett strukturerat lagarbete kring eleverna. I rapporten lyfts även fram att det finns ett stort behov av praktisk stöttning till nyanlända föräldrar.

Mottagande och etablering av nyanlända 2018, Länsstyrelserna

I oktober 2018 publicerade Länsstyrelserna en [lägesbild](#) för kommuner och landsting avseende vilken påverkan som aktuella förändringar i antal asylsökande och nyanlända har för olika verksamheter. Rapporten visar att påverkan på verksamheter i landets kommuner och landsting/regioner i det stora hela har minskat eller är oförändrad med anledning av förändringar i antalet nyanlända och asylsökande. Återrapporten bygger bland annat på enkätsvar från kommuner och landsting.

Inom området skola och utbildning visar enkätsvaren bland annat att bedömningen är att påverkan har minskat på förskoleverksamheten och sfi. Resultaten för grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen är inte entydiga utan pekar på att påverkansnivån i stort sett varit på samma nivå jämfört med för ett år sedan samtidigt som en marginell minskning går att utläsa.

Kampen mot klockan – En undersökning av nyinvandrade grundskoleelevers prestationer, Svenskt Näringsliv

Svenskt näringsliv har undersökt nyinvandrade niondeklassares studieresultat på kommunnivå under läsåren 2014/15–2017/18. Syftet har varit att identifiera framgångsfaktorer som kan leda till bättre studieresultat för nyinvandrade elever. I januari publicerades undersökningens resultat i en [rapport](#).

Uppföljning av deltagare i förberedande och orienterande utbildning inom etableringsuppdraget, Riksrevisionen

[Riksrevisionen](#) har granskat Arbetsförmedlingens förberedande och orienterande utbildning inom etableringsuppdraget. Riksrevisionen lyfter betydelsen av att kunna följa upp och utvärdera förberedande och orienterande utbildning inom etableringsuppdraget och pekar på att det är viktigt att öka förståelsen för varför individer lämnar arbetskraften, dvs. varken är sysselsatta eller arbetslösa.

Forskning

Undersökning om ensamkommande barns upplevelser om inkludering, Göteborgs universitet

[Undersökningen](#) kommer fokusera på hur ensamkommande pojkar och flickor från Afghanistan upplever sin vardag i Sverige avseende deras upplevelse av inkludering. Studiernas fokus kommer att ligga på deltagarnas beskrivningar av samhällsinsatser som enligt de själva har bidragit till deras upplevelse av inkludering men också vad de anser sig sakna för fortsatt etablering.

Narkotikaanvändning, utsatthet och kriminalitet bland ensamkommande barn, Malmö universitet

Malmö universitet har i samarbete med Framtid Stockholm och Polismyndigheten Region Stockholm genomfört ett [projekt](#) med syfte att öka kunskapen om problematiken med droganvändning, kriminalitet och utsatthet bland ensamkommande barn. Målsättningen är att utifrån de resultat som genereras inom projektet bidra till ökad kunskap om de spatiala och situationella omständigheterna kring problematik med brottslighet, inklusive eget bruk av narkotika, och utsatthet bland ensamkommande barn.

Att utveckla språk och skriftlighet i NO-ämnena: en tvärvetenskaplig studie av lärare, elever och texter i språkligt heterogena skolor, Göteborgs och Malmö universitet

[Projektets](#) syfte och mål är fördjupad förståelse för hur språk och skriftlighet utvecklas i NO-ämnena, genom djupgående och varierade studier av betydelseskapande i klassrum där lärare, elever och olika typer av NO-texter interagerar. Projektet har även syftat till att ge verksamma lärare fördjupade kunskaper i ämnesdidaktiska frågor och ökad medvetenhet och kunskap om språkets roll för lärandet.